

INFORMACIJA TĖVAMS

MENINGITAS

Kas tai per liga ir kas ją sukelia?

Meningitas – tai infekcinis nervų sistemos susirgimas, labiausiai pažeidžiantis minkštuosius smegenų dangalus ir sąlygojantis jų uždegimą bei smegenų skysčio infekcinius ir uždegiminius pakitimus.

Meningitą gali sukelti įvairūs mikroorganizmai: bakterijos), virusai grybeliai, riketsijos ir kiti reti infekciniai veiksniai.

Dažniausiai pasitaiko virusų ir bakterijų sukelti meningitai.

Kaip plinta ir užsikrečiama?

Bakterinį meningitą dažniausiai sukelia meningokokai, kurie labai neatsparūs išorinėje aplinkoje (+10° C temperatūroje jie žūsta per 2 val.; +50° C – per 5 min., ultravioletiniai spinduliai sukėlėją sunaikina nedelsiant).

Infekcija plinta oro lašeline būdu, imlūs asmenys artimo kontakto metu užsikrečia per kvėpavimo takus. Į aplinką meningokokai išsiskiria su smulkiaisiais seilių lašeliais kalbant, kosint arba čiaudint.

Infekcijos šaltinis yra ligoniai, sergantys visomis ligos formomis, ypač nazofaringitine, taip pat sveiki meningokokų nešiotojai. Sukėlėjai nešiojami 3 - 6 savaites. Sergantis žmogus yra gerokai pavojingesnis negu bakterijų nešiotojas, nes išskiria virulentiškesnius sukėlėjus. Serga įvairaus amžiaus bei lyties asmenys, tačiau bakteriniu meningitu dažniau serga vaikai ir paaugliai. Ar žmogus susirgs, priklauso nuo imuninės sistemos, be to labai svarbu ir cirkuliuojantis sukėlėjo tipas bei jo virulentiškumas.

Pirmieji ligos simptomai

Bakterinio meningito ankstyvieji simptomai: bendras negalavimas, aukšta temperatūra 38-40° C, galvos skausmas, pykinimas ar/ir vėmimas, mieguistumas. Blogiausia, kad šie požymiai būdingi daugeliui ligų ir sunku diagnozuoti tikrąją. Kiek vėliau atsiranda šviesos baimė, padidėjęs dirglumas (erzina šviesa, garsas, prisilietimas), kaklo raumenų įtempimas, sumišimas, sunkiais atvejais traukuliai, gilus slopinimas (koma).

Išskirtinis požymis – odos (hemoraginis) bėrimas. Žaibinės meningokokemijos diagnozę būtina nustatyti nepraėjus 12 val. nuo ligos pradžios, nes meningokokemijai būdingas hemoraginis bėrimas jau pirmą ligos dieną. Bakterinis meningitas – skubios medicininės pagalbos reikalaujanti būklė. Ligoniai turi būti gydomi stacionare, išskyrus lengvą – nasofaringitinę formą. Jei liga nustatoma anksti ir gydoma (skiriami antibiotikai), įmanomas visiškas pasveikimas.

Virusinio meningito simptomai ne tokie ryškūs, gali vyrauti galvos skausmas ir bendro negalavimo požymiai, nedidelis karščiavimas. Virusinis meningitas ne visais atvejais toks grėsmingas, tačiau taip pat būtinas skubus stacionarinis gydymas, nes galima komplikacija – encefalitas. Dažniausiai pasitaiko lengvos ligos formos, taikomas simptominis (analgetikai, antipiretikai, tirpalai, mažinantys intoksikaciją) gydymas. Virusinio meningito prognozė geresnė - jis dažnai praeina be liekamųjų reiškinių.

Kaip išvengti susirgimų meningitu?

1. Skiepijimai gali apsaugoti tik nuo A ir C meningokokų (*N. meningitidis*) tipų. Imunitetas susidaro po vakcinacijos praėjus 2 mėnesiams.

2. Susirgusiojo izoliacija. Nustačius arba įtarus susirgimą meningokokine infekcija, sergantis izoliuojamas iki 24 val. nuo antibiotikų vartojimo pradžios. Praėjus šiam laikotarpiui, sergantis tampa nepavojingas aplinkiniams.

3. Artimą sąlytį su meningokokine infekcija sirgusiu ligoniu turėjusiems asmenims (šeimos nariams; asmenims, gyvenantiems ir miegantiems toje pačioje patalpoje, kitiems asmenims, turėjusiems artimą sąlytį (bučiniai, kontaktas su seilėmis, valgymas iš bendrų indų, naudojimas susirgusiojo dantų šepetuku, reanimacija, t.y. gaivinimas „burna į burną“, intubacija ir kt.), rekomenduojama profilaktinis gydymas, kurį skiria šeimos gydytojas.

4. Aplinkos nukenksminimas. Patalpų dezinfekcija nerekomenduojama (meningokokai ir enterovirusai aplinkoje greitai žūsta). Tačiau būtina užtikrinti tinkamą patalpų valymą ir vėdinimą, ypač jei jose gyvena ar dirba daug žmonių.

5. Rankų higiena. Plauti rankas prieš valgį, pasinaudojus tualetu, prieš maisto gaminimą ir t.t.

MOKYKLOJE NUSTATYTAS VIRUSINIO MENINGITO ATVEJIS

PATARIMAS TĖVAMS

Stebėti, 10 dienų, vaiko sveikatos būklę (kasdien matuoti kūno temperatūrą). Prasidėjus karščiavimui ar atsiradus kitiems būdingiems ligos požymiams (stipriam galvos skausmui, sprando nelankstumui, vėmimui, hemoraginiam odos bėrimui) būtina nedelsiant kreiptis į gydytoją.

Parengta pagal: Vilniaus visuomenės sveikatos centro Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės skyriaus rekomendacijas